

SOCIAL STRUCTURE OF INDIAN SOCIETY – I

Time : Three Hours

Maximum Marks : 100

Note : Attempt one question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each. Section E is compulsory consisting of 10 short answer questions carrying 4 marks each.

SECTION-A

- I. Define the Social Stratification. Illustrate the forms of Social Stratification. 15
II. Define the Social Stratification. Illustrate the bases of the Social Stratification. 15

SECTION-B

- III. Define the Caste System. Write a note on its changing patterns. 15
IV. What is the Class System ? Differentiate between the Class System and Caste system. 15

SECTION-C

- V. What do you mean by Family ? Write a note on its changing pattern. 15
VI. Define the Marriage Institution. Write a note on the types of Marriage. 15

SECTION-D

- VII. Define the Village Society. Differentiate between the Urban and Village society. 15
VIII. What is the Tribal Society ? Write a note on the Tribal Social Organization. 15

SECTION-E

- IX. Write short notes on :
(a) Hierarchy and Differentiation.
(b) Differentiate between Caste and Varna.
(c) Illustrate the bases of Stratification.

- (d) Differentiate between the Caste and Class system.
- (e) Class Consciousness.
- (f) What are the causes of changing Sex Ratio ?
- (g) What are the causes of Domestic Violence in the family ?
- (h) Urbanism.
- (i) Moiety.
- (j) Caste Panchayat.

$10 \times 4 = 40$

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A,B,C ਅਤੇ D ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ E ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 10 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4-4 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ-A

- I. ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਗੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15
- II. ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਗੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਸਮਾਜਿਕ ਸਤਗੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ। 15

ਭਾਗ-B

- III. ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ ਰੂਪਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15
- IV. ਵਰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੀ ਹੈ? ਵਰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ। 15

ਭਾਗ-C

- V. ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਰਤਨਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15
- VI. ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15

ਭਾਗ-D

- VII. ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ। 15
- VIII. ਕਥਾਇਲੀ ਸਮਾਜ ਕੀ ਹੈ? ਕਥਾਇਲੀ ਸਮਾਜਕ ਸੰਗਠਨ ਤੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। 15

ਭਾਗ-E

IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:

(a) ਕੁਮਖੱਪਤਾ ਅਤੇ ਵਿਭੇਦੀਕਰਨ।	(b) ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਵਰਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
(c) ਸਤਗੀਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ।	(d) ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ।
(e) ਵਰਗ ਚੰਨਤਾ।	(f) ਬਦਲਦੇ ਹੋਏ ਲਿੰਗ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ?
(g) ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਹਿੱਸਾ ਦੇ ਕਾਰਨ।	(h) ਸ਼ਹਿਰਵਾਦ।
(i) ਮੋਇਟੀ।	(j) ਜਾਤੀ ਪੰਚਾਇਤ।

$10 \times 4 = 40$